

Základní škola a Mateřská škola náměstí Interbrigády,

Praha 6, Antonína Čermáka 6

Školní program prevence sociálně patologických jevů

A) Výchovně vzdělávací aktivity v rámci vyučování

1) K vytváření žádoucích postojů, dovedností a vědomostí žáků směřuje výuka některých předmětů – především občanské a rodinné výchovy, přírodopisu, chemie a tělesné výchovy, na 1. stupni pak prvouky a přírodovědy. Témata oblasti “Zdravý životní styl” však zasahují téměř do všech předmětů. Proto bude škola i nadále věnovat pozornost rozpracování těchto okruhů učiva do ročních tematických plánů, koordinaci postupu jednotlivých vyučujících a přípravě k vypracování školního vzdělávacího programu.

Zajišťují: učitelé příslušných předmětů

Termín: průběžně

2) Besedy, semináře a vzdělávací programy s externími odborníky

- ✓ program specifické primární prevence ve 4., 5., 6. a 7. ročníku

zajišťuje: Centrum dohody

termín: listopad - prosinec

- ✓ program specifické primární prevence v 6. - 9. ročníku

zajišťuje: Prev-centrum

termín: celoročně, 2 x 3 hodiny za rok v každé třídě podle rozpisu

- ✓ besedy s pracovníky Městské policie pro 1. – 9. ročník

zajišťuje: Městská policie

termín: březen – duben

- ✓ seminář na téma „AIDS/HIV“

zajišťuje: Dům světla, p. Kováč

- ✓ „Hrou proti AIDS“ – akce pro žáky 9. ročníků

3) Samostatné akce

- ✓ Den zdraví

- Bude pořádán vždy s určitým tématickým zaměřením, soutěžní formou, v prostorách školy nebo v přírodních lokalitách v blízkém i širokém okolí. Žáci 9. ročníku připravují program pro třídy 1. stupně.

zajišťuje: metodik prevence, učitelé přírodopisu, třídní učitelé

termín: květen

- ✓ Sportovní den)

- Sportovní dny jsou pořádány zvlášť pro 1. a 2. stupeň. jejich cílem je zapojit do sportovních aktivit co nejvíce žáků školy, bez ohledu na jejich fyzickou zdatnost a sportovní nadání a formovat tak jejich pozitivní postoj ke sportu.

zajišťuje: učitelé tělesné výchovy, třídní učitelé

termín: květen

- Škola uspořádá také sportovní den pro mateřské školy – zde se výrazně v přípravách zapojí žáci nejvyšších ročníků.

zajišťuje: zástupce ředitele, učitelky MŠ Janáková, třídní učitelé 9. ročníku

termín: září – říjen, květen - červen

- ✓ Soutěže (sportovní, výtvarné, literární a jiné)

zajišťuje: předsedové komisí, vyučující příslušných předmětů

termín: průběžně

- ✓ Ročníkové práce (8. ročník)

- Žáci 8. ročníku vypracovávají ročníkové práce na některé z témat oblasti péče o zdraví a zdravý životní styl.

zajišťuje: učitelé občanské a rodinné výchovy

termín: říjen - duben

- ✓ Návštěvy kulturních a vzdělávacích akcí s problematikou zdravého životního stylu a zneužívání návykových látek (podle aktuální nabídky).

B) Péče o žáky z „rizikových skupin“ a žáky zdravotně či sociálně znevýhodněné

Škola věnuje velkou pozornost žákům, kteří patří do „rizikových“ skupin – žákům s různými handicap, s problematickým rodinným zázemím, s problémy v oblasti vztahů s vrstevníky apod. Těžiště této činnosti leží v práci třídních učitelů, metodika prevence, školního psychologa a výchovného poradce, spolupracujeme s pedagogicko psychologickou poradnou a v závažných případech s příslušnými odděleními sociálních odborů úřadů.

Konkrétní formy a metody, které budou používány:

- ✓ individuální vzdělávací plány – vypracovávají se pro každého zdravotně postiženého integrovaného žáka nebo naopak pro žáky s výjimečným nadáním
- ✓ pohovory s rodiči za účasti výchovného poradce, vedení školy, třídního učitele, případně psychologa nebo metodika prevence (podle charakteru problému)
- ✓ třídnické hodiny
- ✓ cílené programy pro určité třídy
- ✓ sociogramy tříd, dotazníky, rozhovory se žáky
- ✓ soustavné monitorování individuálních problémů žáků a zjišťování příčin těchto problémů – s prospěchem a chováním, se vztahy k vrstevníkům, v rodinném prostředí atd.
- ✓ speciální program prevence šikanování a agresivity dětí (viz dále)

C) Adaptační a rozvojový kurz pro žáky 6. ročníku

Podstatou projektu je realizace výjezdního kurzu pro žáky 6. ročníku. Tento kurz – pobyt v přírodě – je zaměřen především na to, aby co nejvíce pozitivně ovlivnil přístup dětí k ostatním členům třídního kolektivu, k učitelům, kteří je budou na 2. stupni provázet a také k sobě samým. Metody kurzu vycházejí především ze zážitkové pedagogiky, z činnostního učení, z důrazu na aktivní přístup jedince k životu, ke trávení volného času. Tím se kurz řadí mezi aktivity preventivního charakteru, kdy úsilí lektoru směřuje k vytvoření nebo založení potřebných návyků a postojů. Zařazení v 6. ročníku koresponduje jednak s přelomem, který tento ročník znamená v jejich školní docházce a jednak s příhodným věkem dětí, kdy je často dobře možné ještě nezakotvené postoje korigovat nebo vytvářet. Lektoři kurzu sami prošli vzděláváním v takových pedagogických metodách, které vedou k rozvoji komunikačních, sociálních, sebezpůsobovacích a dalších kompetencí. Kurz je organizován jako součást školy v přírodě, kde jsou na něj první tři dny zcela vyčleněny, ale i další část pobytu je věnována navazujícímu upevňování postojů a dovedností dětí.

Zajišťuje: učitelé – lektoři zážitkové pedagogiky, třídní učitelé 6. ročníku

Termín: září – říjen

D) Aktivní a pozitivně zaměřené trávení volného času dětí

Cílem je motivace žáků k vlastní zájmové činnosti mimo školu, a to buď prostřednictvím výuky, zájmových kroužků nebo různých akcí mimo vyučování (soutěže, přehlídky, exkurze, prázdninové akce atd.), důležitým momentem je snaha umožnit seberealizaci a pocit úspěchu co nejširšímu okruhu dětí, tj. ne pouze výjimečně talentovaným jedincům, v této souvislosti vytvářet "mapu zájmů" jednotlivých žáků, tj. okruhy a činnosti, které je zajímají a ve kterých by případně mohli být úspěšní (zejména ve skupině vrstevníků).

1) Zájmové kroužky – podle aktuálních personálních možností se škola bude snažit o co nejpestřejší nabídku

Zajišťuje: vedení školy, vedoucí jednotlivých kroužků

Termín: celoročně

2) Prázdninové akce (například výtvarné dílny)

Zajišťuje: výtvarné dílny – vyučující výtvarné výchovy

Termín: červenec

3) Mimoškolní akce – sportovní turnaje na školním hřišti, otevření školního hřiště veřejnosti, v zimě – instalace ledové plochy na bruslení (podle počasí).

Ústřední myšlenkou sportovních turnajů „Interbrigády open“ je nabídnout dětem a mládeži v blízkém i širším okolí školy neformální a neinstitucionalizovaný, ale přesto do určité míry organizovaný způsob aktivního a atraktivního využití volného času. Turnaje nejsou soutěží mezi školami, ale mezi libovolně a přirozeně vzniklými skupinami dětí a mládeže, vstup do nich je zcela otevřený a probíhají ve volném čase, tj. odpoledne a o víkendech.

Zajišťuje: správce hřiště

Termín: celoročně

E) Vzdělávání pedagogických pracovníků

V oblasti vzdělávání pedagogických pracovníků je nutné se soustředit na zvyšování odbornosti skupiny několika učitelů- specialistů na protidrogovou prevenci, zejména pak:

- školního metodika prevence

- výchovného poradce

- 1-2 učitelů na každém stupni a ve školní družině, kteří by získali širší znalosti v problematice související s prevencí

Vedení školy bude také hledat možnosti uspořádání vzdělávacích akcí pro celý pedagogický sbor a promítnutí problematiky prevence do těchto akcí. .

Zajišťuje: vedení školy

Termín: celoročně

F) Vzdělávací akce pro rodiče

Tradičně bude rodičům nabídnuta vzdělávací akce v oblasti zdravého životního stylu

Zajišťuje: vedení školy

Termín: listopad nebo březen

G) Vytváření pozitivní atmosféry ve škole, důvěry mezi žáky, pedagogy a rodiči, podpora demokracie

Pozitivní atmosféra ve škole, důvěra mezi jednotlivými partnery a demokratický duch ve škole jsou klíčové prvky a nezbytné předpoklady úspěšnosti cílených preventivních aktivit. Škola se zaměřuje zejména na:

- ✓ otevřenou a pravidelnou komunikaci s rodiči, maximální přístup rodičů k informacím (třídní schůzky, konzultační dny, dny otevřených dveří, informační bulletiny, ankety, diskuzní fórum na www, schůzky zástupců tříd, objasňování společných záměrů, možnost připomínkovat školní pravidla a jiné dokumenty a postupy ...)
- ✓ úspěšnost každého žáka (co nejširší vzdělávací nabídka, podpora konkrétního nadání, pomoc při problémech, volba optimální psychické zátěže ...)
- ✓ otevřenou a pravidelnou komunikaci s žáky (třídnické hodiny, schránka důvěry, žákovská rada, co nejširší možnosti volby, možnosti ovlivňovat školní pravidla, objasňování společných záměrů ...)
- ✓ poskytování ochrany a podpory znevýhodněným žákům, ochrany slabším, potírání agresivity a násilí
- ✓ otevřenou a pravidelnou komunikaci pracovníků školy navzájem i s vedením školy, maximální participaci všech pracovníků na rozhodovacích procesech, stanovení pravidel, koncepcí a všech záležitostech, které se jich týkají (rozšířené vedení, porady, semináře, dotazníky, neformální setkávání, objasňování společných záměrů...)

H) Program prevence šikanování, násilí a agresivity mezi žáky

1) Posílení demokracie ve škole

- a) Častěji se děti ptát na jejich názory a přání.
- b) Co nejčastěji poskytovat dětem možnost volby.
- c) Hledat možnosti, kdy by mohli žáci o něčem spolurozhodovat (opakovat rozhodování o využití finančních prostředků za sběr).
- d) Prostřednictvím předchozích bodů směřovat k funkčnímu systému žákovské samosprávy.
- e) Umožnit rodičům co nejčastěji přístup do školy (politika otevřených dveří).

2) Solidarita učitele se slabými

Učitelé se ve své pedagogické činnosti budou více orientovat na žáky slabé, handicapované, se sociálně nevýhodnými osobními vlastnostmi, “outsidery” ve skupině vrstevníků apod., s cílem zlepšit jejich pozici ve třídě.

3) Svědectví spolužáků

Učitelé budou při vhodných příležitostech objasňovat žákům rozdíl mezi “žalováním” a “nutným svědectvím” a pokusí se jim vymezit hranici mezi těmito přístupy.

4) Samozřejmá přítomnost hodnot

Učitelé budou s žáky při vhodných příležitostech diskutovat o pravidlech chování ve škole a alespoň v některých třídách se pokusí o vytvoření písemné domluvy - “Charty třídy” - jak by se měl učitel chovat k žákovi, žák k učiteli a žáci navzájem.

5) Dozor ve škole

Při výkonu pedagogického dozoru se učitelé zaměří na místa a příležitosti, kdy může nejpravděpodobněji dojít k šikanování.

6) Zjištění současného stavu

Zadat žákům speciální dotazník, zjišťující přítomnost šikanování.

Hodnocení účinnosti preventivního programu

Preventivní program bude vyhodnocován ve výroční zprávě školy. V tomto hodnocení se škola zaměří především na:

- a) problémy v chování žáků z hlediska zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů,
- b) účinnost individuálních výchovných a vzdělávacích postupů v případě žáků, kteří jsou ve zvýšené míře ohroženi negativními jevy,
- d) všechny školní akce, zaměřené na primární prevenci,
- e) postoje rodičovské veřejnosti k aktivitám školy a k situaci v jednotlivých třídách,
- f) práci výchovného poradce a speciálního pedagoga, protidrogového preventisty a vyučujících občanské a rodinné výchovy,
- g) zpětnou vazbu od rodičů v otázce hodnocení činnosti zájmových kroužků (součást ankety) a hodnocení letního soustředění,
- h) případy šikanování, násilí a agresivity mezi žáky a jejich řešení,
- i) akce dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti primární prevence,
- j) vyhodnocení případných anket a dotazníků, výzkumů v oblasti zdravého životního stylu a prevence.

(Evaluace programu Prev – centra je prováděna samostatně na základě výzkumné studie, pro kterou byla škola vybrána. Výzkum bude probíhat 5 let ve spolupráci Prev-centra a Psychologického ústavu AV ČR.)

Vypracovali:

Mgr. Eva Křížová, Drahomíra Ladislovová

Schválil:

Mgr. Petr Karvánek